

De vervolging van milieucriminaliteit hapert. De strafrechtelijke milieuhandhaving lijkt op een slecht huwelijk, meent Annemiek Tubbing, voormalig milieu-officier van justitie.

Geen grip op milieuzaken

Onlangs is de evaluatie over de strafrechtelijke milieuhandhaving verschenen. Het onderzoek in opdracht van het justiteel kenniscentrum WODC, uitgevoerd door de RU Groningen en adviesbureau Pro Facto geeft de stand van zaken van medio 2008 weer.

De evaluatie is gedegen uitgevoerd. Het bevat veel waardevolle informatie en dat is al een pluim op zich waard. De onderzoekers hebben de data uit alle hoeken en gaten vandaan moeten halen vanwege het grote aantal instanties dat zich bezighoudt met de strafrechtelijke milieuhandhaving.

De hoofdconclusie van de evaluatie luidt dat de in 2003/2004 gemaakte keuze voor gespecialiseerde eenheden bij politie en justitie goed is, maar dat de uitvoering nog steeds een onvoldoende scoort.

Er zijn gespecialiseerde eenheden bij OM en politie, maar de kwantiteit en kwaliteit van mensen en de door hun geleverde zaken laten nog zeer te wensen over. De afname van zaken in de jaren 2006-2008 van ruim 14.000 naar 9.500 wordt niet gecompenseerd door een toename van grotere zaken (kwaliteit).

Tegelijkertijd constateren de onderzoekers dat er aanwijzingen zijn dat de zware en georganiseerde milieucriminaliteit vele malen groter is, dan thans wordt opgespoord. Er is dus ook te weinig tijd gestoken in het verbeteren van onder meer de informatiepositie.

Politieregio's gebruiken het geld dat zij van het ministerie van VROM krijgen niet (volledig) voor de inzet van levensvatbare milieuteams. Er bestaan ook verschillen in aanpak tussen de regio's. Het Functioneel Parket, het onderdeel dat zich bezighoudt met milieu en fraude, is nog steeds niet op sterkte. Het zit nog altijd 10 procent onder de norm die in 1990 (!) is vastgesteld. VROM heeft al die jaren geen

Foto: Marcel van den Berg/H.H.

In maart deed de milieupolitie een inval in een loods in Deventer waar oud witgoed voor illegale export naar Ghana was opgeslagen

de verantwoordelijkheid van justitie geëist over de besteding van deze geoordeelde VROM-gelden. Binnen politie en OM wordt het milieuwerk niet voldoende gewaardeerd, waardoor het verloop groot is en het moeilijk is om goede mensen aan te trekken en - belangrijker - vast te houden. Uit het kabinetsstandpunt (zoals verwoord in een brief aan de

maatregelen zien er goed uit, maar gevreesd moet worden dat het tobben blijft als de huidige structuur overeind blijft. Al tientallen jaren worstelt de politie-organisatie met het milieu. Het is een slecht huwelijk dat niet past bij het andere politiewerk. De politie beschikt wel over vaardigheden waarover andere milieuhandhavers niet of min-

Binnen politie en OM worden milieuzaken niet voldoende gewaardeerd

Kamer) blijkt dat OM en politie de knelpunten herkennen en erkennen. Ze zullen voortvarend worden aangepakt. De politie belooft dat de milieugelden van VROM met ingang van 2010 volledig zullen worden ingezet voor de milieuhandhaving door regionale en interregionale milieuteams en het verzorgen van opleidingen. Gelet op de voorgeschiedenis is het op zijn minst vreemd te noemen dat dit pas per 1 januari 2010 gaat gebeuren. Er zijn nu al geluiden hoorbaar dat er geen geld meer is voor het volgen van milieu-opleidingen.

Zal de strafrechtelijke milieuhandhaving de komende jaren (structureel) beter worden? De door het kabinet genoemde

der beschikken (bijv. op het gebied van onderzoeken), maar tot nu toe heeft dat niet geleid tot een structurele verbetering van de kwaliteit van zaken die door de politie zelf 'gehaald' moet worden. De grote zaken die er wel zijn, zijn in de schoot geworpen (zoals met het gifschip Probo Koala/Trafigura) of het zijn voornamelijk toevalstreffers. Het milieu vereist een andere manier van onderzoeken, waarbij kennis van het milieu (recht) en de (milieu-)markt minstens zo belangrijk is. Uit ervaring weet ik dat medewerkers van verschillende opsporingsinstanties (bijv. politie, VROM, AID) elkaar uitstekend kunnen aanvullen in kennis en vaardigheden. Zet die medewerkers bij elkaar in

één onderzoeksteam. Zo'n gecombineerde bezetting is een goede start van de aanpak van de georganiseerde milieucriminaliteit, eventueel in een later stadium gevolgd door een landelijke voorziening. De milieuhandhaving op regionaal en lokaal niveau kan prima gedaan worden door het lokale bestuur (leefbaarheidszaken) en de (toekomstige) regionale omgevingsdiensten. Deze opzet in combinatie met een verantwoorde informatie-uitwisseling tussen de bestuurlijke en strafrechtelijke niveaus kan goed werken.

Tevens moeten de ministers van VROM en Justitie zakelijker met elkaar omgaan. Het geld van VROM voor de strafrechtelijke milieuhandhaving moet aantoonbaar geïnvesteerd moeten worden in milieuteams van een behoorlijke omvang met gedreven en deskundige mensen, die bereid zijn informatie uit te wisselen en van elkaar te leren en die zich gesteund weten door hun leidinggevenden.

Bouw eerst een gedegen informatiepositie op alvorens (concrete) onderzoeken te gaan draaien. Het Functioneel Parket moet een vervolgingsstrategie ontwikkelen waarmee voor opsporingsdiensten en rechtbanken duidelijk is welke zaken voorgelegd worden aan de rechter. Rechtbanken zien nu de noodzaak van specialisatie (nog) niet, mede gelet op het magere aanbod van 'betekenisvolle' milieuzaken.

Annemiek Tubbing, Tubbing Milieu-advies, voormalig officier van justitie milieu

De rubriek Opinie staat open voor leesbare, opiniërende bijdragen die betrekking hebben op actuele zaken in het openbaar bestuur. De maximum lengte voor inzendingen is 750 woorden. Inzendingen graag naar info@binnenlandsbestuur.nl o.v.v. 'Rubriek Opinie'. Via dit e-mailadres kunt u ook reageren.